ជំពូកទី ២
មូលហេតុនៃអំពើពុករលួយក្នុងវិស័យឯកជន

ដើម្បីអោយដឹងច្បាស់ពីមូលហេតុនៃអំពើពុករលួយក្នុងវិស័យឯកជន ការសិក្សាស្ទង់មតិនេះបានផ្អែកលើការយល់ឃើញរបស់តួអង្គពីសំខាន់ៗគឺ អ្នកទទួលសំណូក និងអ្នកផ្ដល់សំណូកៈ ពោលគឺ ការយល់ឃើញរបស់វិស័យឯកជនដែលជាអ្នកផ្ដល់ប្រាក់ក្រៅផ្លូវការ និងការយល់ឃើញរបស់មន្ត្រីសាធារណៈដែលអ្នកទទួលប្រាក់ក្រៅផ្លូវការ អំពីមូលហេតុនៃអំពើពុករលួយនេះមកធ្វើការផ្ទុះបញ្ចាំង។

២.១. មូលហេតុក្នុងការបង់ចំណាយក្រៅផ្លូវការ

ការឆ្លើយនឹងសំណួរ ថាតើហេតុអ្វីបានជាពួកគេចាំបាច់ត្រូវបង់ចំណាយក្រៅផ្លូវការទៅឱ្យមន្ត្រីសាធារណៈ? មីក្រូសហគ្រាសភាគច្រើន (៧៧ ភាគរយ) បានឆ្លើយថា ពួកគាត់បង់ចំណាយក្រៅផ្លូវការ ដើម្បីរក្សាទំនាក់ទំនងល្អសម្រាប់អាជីវកម្មរបស់ពួកគាត់ ប៉ុន្តែ មានតែ ៥៤ ភាគរយ នៃសហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម និង ៤៧ ភាគរយ នៃសហគ្រាសធុនធំប៉ុណ្ណោះឆ្លើយថា ពួកគាត់បង់ចំណាយក្រៅផ្លូវការ ដោយសារហេតុផលនេះ (សូមមើលរូបភាព ២.១)។ នៅពេលធ្វើការសម្ភាសន៍ជាមួយមីក្រូសហគ្រាស សហគ្រិនភាគច្រើនបានលើកឡើងថា *"ប្រសិនបើយើងមិនបង់ឱ្យគេទេ នៅពេលដែលយើងសុំឱ្យពួកគេជួយធ្វើការងារអ្វីមួយនោះ ពួកគេនឹងមិនជួយយើងទេ។ វាជាការយល់គ្នាទៅវិញទៅមក"*។

រូបភាព ២.១: មូលហេតុនៃការបង់ចំណាយក្រៅផ្លូវការរបស់មីក្រូសហគ្រាស

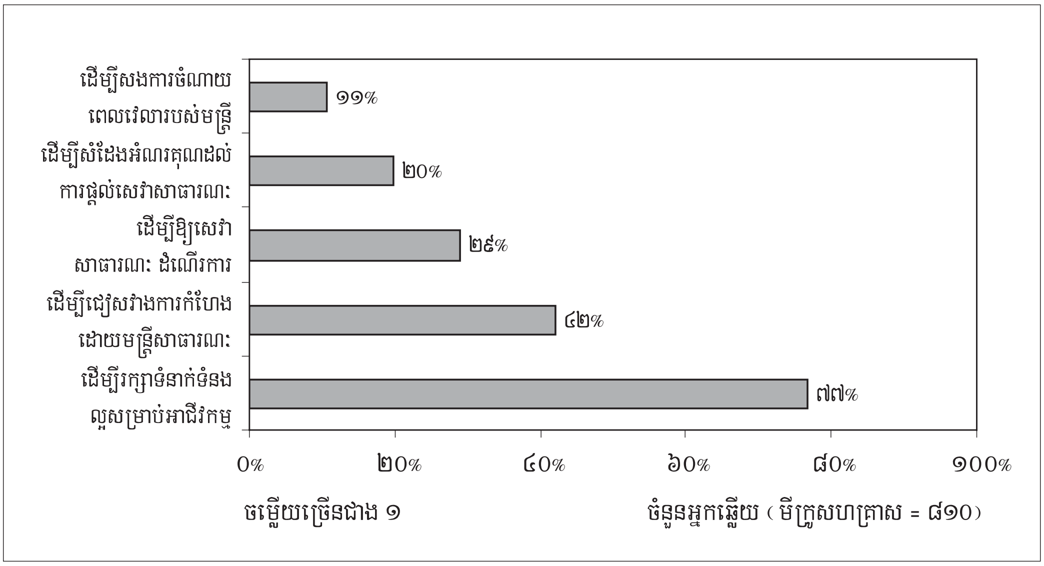

ប្រភព: *វ.ស.ក. ការស្ទង់មតិលើការវាយតម្លៃអំពើពុករលួយក្នុងវិស័យឯកជននៅកម្ពុជា - មេសា ២00៦*

ផ្ទុយពីមីក្រូសហគ្រាស មូលហេតុ ភាគច្រើន ដែលសហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យមដែលបង់ចំណាយក្រៅផ្លូវការទៅឱ្យមន្ត្រីសាធារណៈគឺដើម្បីទទួលបានសេវាសាធារណៈ[៨] (៥៦ ភាគរយ) និងដើម្បីរក្សាទំនាក់ទំនងល្អជាមួយមន្ត្រីទាំងនោះ (៥៤ ភាគរយ) (សូមមើលរូបភាព ២.២) ។

រូបភាព ២.២: មូលហេតុនៃការបង់ចំណាយក្រៅផ្លូវការរបស់ហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម

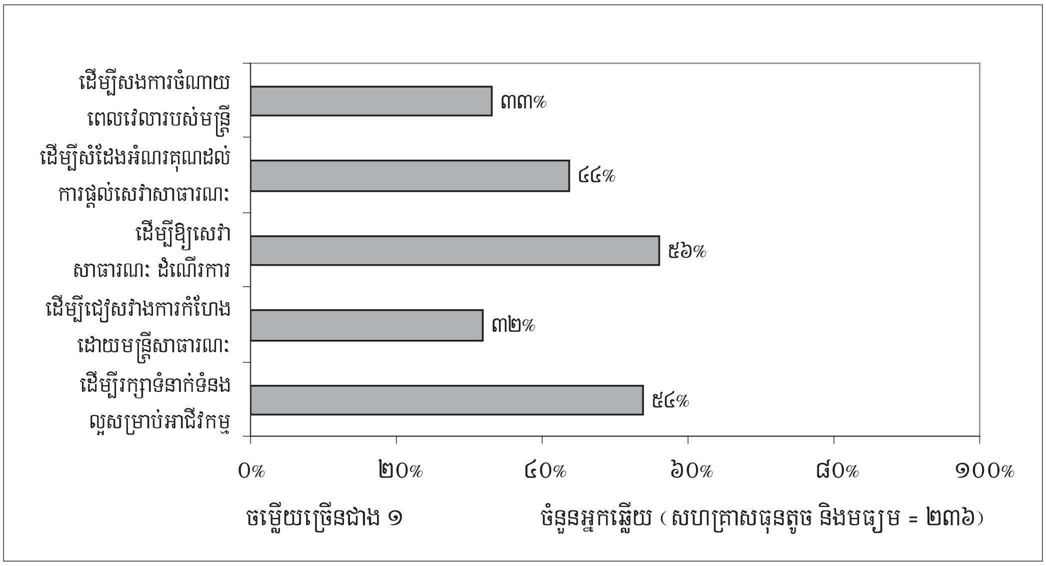

ប្រភព: *វ.ស.ក. ការស្ទង់មតិលើការវាយតម្លៃអំពើពុករលួយក្នុងវិស័យឯកជននៅកម្ពុជា - មេសា ២00៦*

សហគ្រាសធុនធំមានការព្រួយបារម្ភអំពីលទ្ធផល ដែលទទួលបានពីមន្ត្រីសាធារណៈជាងការបង្ហាញពីអំណរគុណ ឬទំនាក់ទំនងល្អ ឬគំរាមកំហែងដោយមន្ត្រីសាធារណៈ ដោយសារតែពួកគាត់ត្រូវការសេវាកម្មពីមន្ត្រីសាធារណៈទាំងនោះជាចាំបាច់ ។ លទ្ធផលនៃការស្ទង់មតិបង្ហាញថា សហគ្រាសធុនធំ ភាគច្រើន (៨៧ ភាគរយ) បង់ចំណាយក្រៅផ្លូវការទៅឱ្យមន្ត្រីសាធារណៈ ដើម្បីឱ្យការងាររបស់ខ្លួនបានសម្រេច ។ ទោះជាយ៉ាងណា "ការរក្សានូវទំនាក់ទំនងល្អសម្រាប់អាជីវកម្ម" ក៏ជាហេតុផលទីពីរនៃការបង់ចំណាយក្រៅផ្លូវការរបស់ហគ្រាសធុនធំផងដែរ (សូមមើលរូបភាព ២.៣) ។

[៨] សេវាកម្មសាធារណៈនេះរាប់បញ្ចូលទាំងសេវានៃការផ្តល់អាជ្ញាប័ណ្ណ ការត្រួតពិនិត្យ និងការចុះបញ្ជី ដែលផ្តល់ដោយមន្ត្រីសាធារណៈ

រូបភាព ២.៣: មូលហេតុនៃការបង់ចំណាយក្រៅផ្លូវការរបស់សហគ្រាសធុនធំ

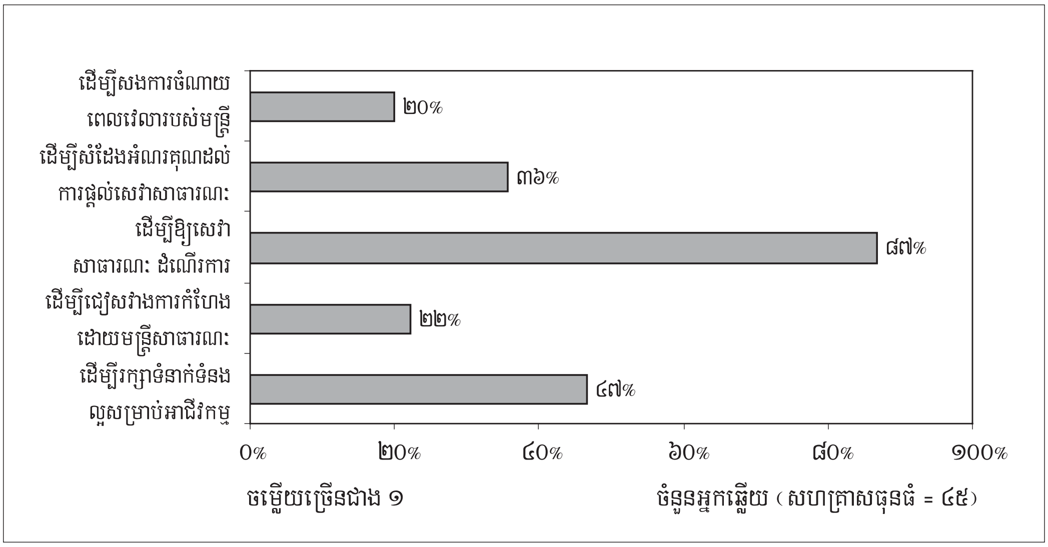

ប្រភព: *វ.ស.ក. ការស្ទង់មតិលើការវាយតម្លៃអំពើពុករលួយក្នុងវិស័យឯកជននៅកម្ពុជា - មេសា ២០០៦*

យើងអាចសន្និដ្ឋានបានថា ចំពោះការបង់ចំណាយក្រៅផ្លូវការទៅឱ្យមន្ត្រីសាធារណៈ សហគ្រាសក្នុងប្រព័ន្ធផ្តោតសំខាន់ទៅលើសមិទ្ធផលនៃការផ្តល់សេវាសាធារណៈនោះ។ ប៉ុន្តែ ការរក្សាទំនាក់ទំនងល្អជាមួយមន្ត្រីសាធារណៈក៏មានសារៈសំខាន់ណាស់ដែរ សម្រាប់រាល់សហគ្រាសទាំងអស់ដែលធ្វើអាជីវកម្មនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ ជាពិសេស មីក្រូសហគ្រាសដែលជាញឹកញាប់មានបញ្ហាត្រូវដោះស្រាយជាមួយមន្ត្រីនោះ ចាំបាច់ត្រូវតែរក្សាទំនាក់ទំនងល្អជាមួយមន្ត្រីទាំងនោះ តាមរយៈការបង់ចំណាយក្រៅផ្លូវការ។

២.២. មូលហេតុនៃការទារចំណាយក្រៅផ្លូវការ

គ្រប់សហគ្រិនទាំងអស់ត្រូវបានស្នើសុំឱ្យផ្តល់កម្រិតនៃមូលហេតុ ដែលបណ្តាលឱ្យមានអំពើពុក-រលួយនៅក្នុងវិស័យឯកជន។ សហគ្រិនស្ទើរតែទាំងអស់យល់ដឹងអំពីមូលហេតុនៃអំពើពុករលួយនៅក្នុងវិស័យឯកជន។ សហគ្រិនបានផ្តល់នូវគំនិតយោបល់ផ្សេងៗ អំពីមូលហេតុដ៏ចំបងនៃអំពើពុករលួយនៅក្នុងវិស័យឯកជននេះ។

មីក្រូសហគ្រាសយល់ថា កង្វះនូវប្រព័ន្ធតុលាការដែលឯករាជ្យ និងមានប្រសិទ្ធភាព គឺជាមូលហេតុសំខាន់បំផុតនៃអំពើពុករលួយ បន្ទាប់មកគឺ កង្វះនូវយន្តការប្រឆាំងអំពើពុករលួយដ៏មានប្រសិទ្ធភាពប្រាក់ខែទាបរបស់មន្ត្រីសាធារណៈ និងការអនុវត្តច្បាប់នៅខ្សោយ (សូមមើលរូបភាព ២.៤)។

រូបភាព ២.៤: ការយល់ឃើញពីមូលហេតុនៃការទារចំណាយក្រៅផ្លូវការរបស់មីក្រូសហគ្រាស
(១=មិនមែនជាមូលហេតុ ៧=ជាមូលហេតុដ៏ចំបងបំផុត)

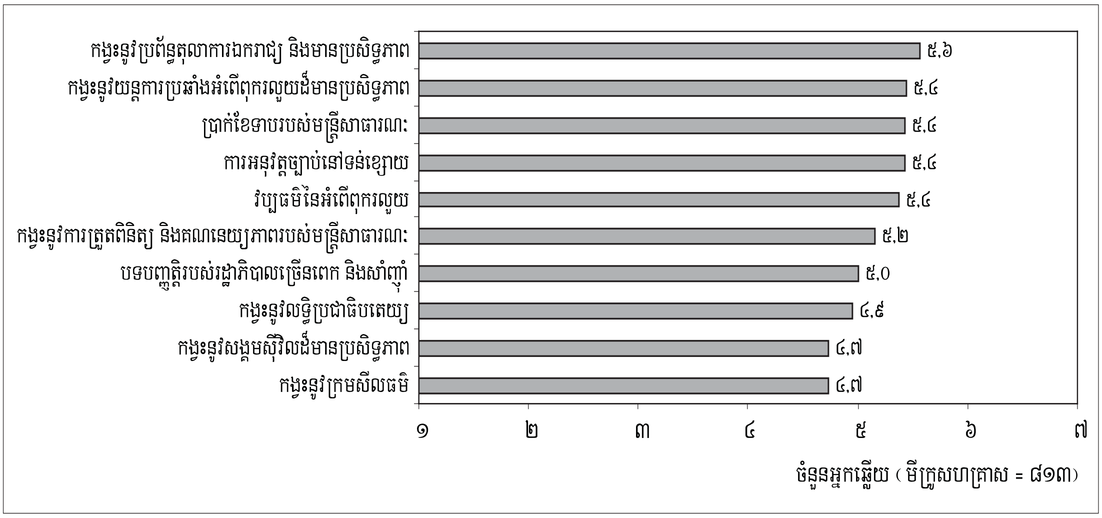

ប្រភព: *វ.ស.ក. ការស្ទង់មតិលើការវាយតម្លៃអំពើពុករលួយក្នុងវិស័យឯកជននៅកម្ពុជា - មេសា ២០០៦*

សហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យមយល់ថា: ប្រាក់បៀវត្សរ៍ទាបរបស់មន្ត្រីសាធារណៈ បន្ទាប់មក គឺវប្បធម៌នៃអំពើពុករលួយ កង្វះនូវប្រព័ន្ធតុលាការឯករាជ្យនិងមានប្រសិទ្ធភាព និងកង្វះនូវយន្តការប្រឆាំងអំពើពុករលួយដ៏មានប្រសិទ្ធភាព គឺជាមូលហេតុដ៏ចំបងនៃអំពើពុករលួយ (រូបភាព ២.៥) ។

រូបភាព ២.៥: ការយល់ឃើញពីមូលហេតុនៃការទារចំណាយក្រៅផ្លូវការរបស់
សហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម (១=មិនមែនជាមូលហេតុ ៧=មូលហេតុដ៏ចំបងបំផុត)

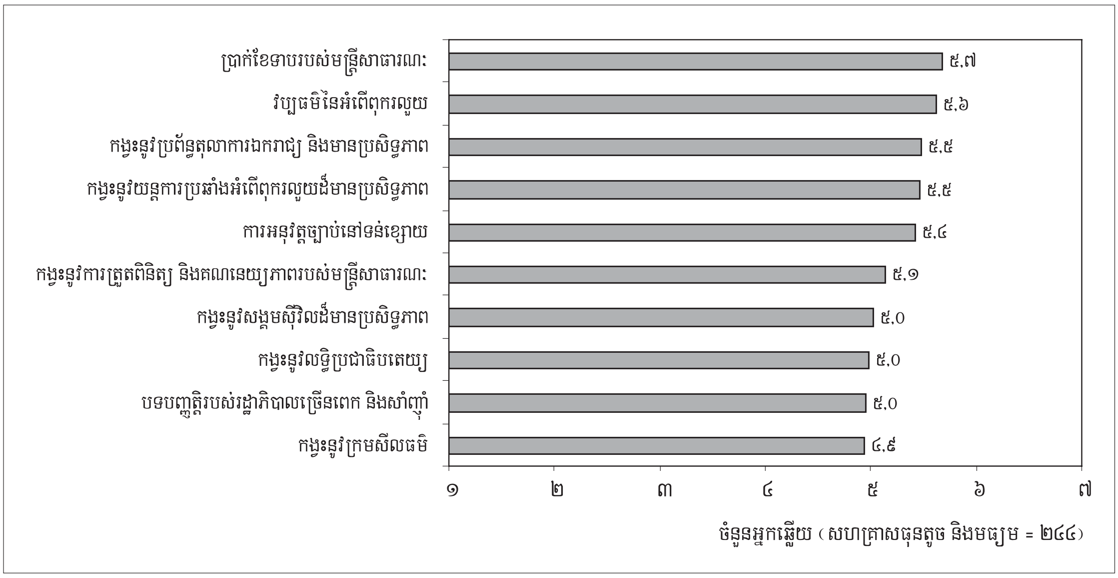

ប្រភព: *វ.ស.ក. ការស្ទង់មតិលើការវាយតម្លៃអំពើពុករលួយក្នុងវិស័យឯកជននៅកម្ពុជា - មេសា ២០០៦*

សហគ្រាសធុនធំជឿជាក់ថា មូលហេតុដ៏សំខាន់នៃអំពើពុករលួយស្ថិតក្នុងលំដាប់ដូចតទៅៈ កង្វះនូវយន្តការប្រឆាំងអំពើពុករលួយដ៏មានប្រសិទ្ធភាព ប្រាក់ខែទាបរបស់មន្ត្រីសាធារណៈ ការអនុវត្តច្បាប់នៅទន់ខ្សោយ និងវប្បធម៌នៃអំពើពុករលួយ ។

រូបភាព ២.៦ៈ ការយល់ឃើញពីមូលហេតុនៃការទារចំណាយក្រៅផ្លូវការរបស់សហគ្រាសធុនធំ

(១=មិនមែនជាមូលហេតុ ៧=ជាមូលហេតុដ៏ចំបងបំផុត)

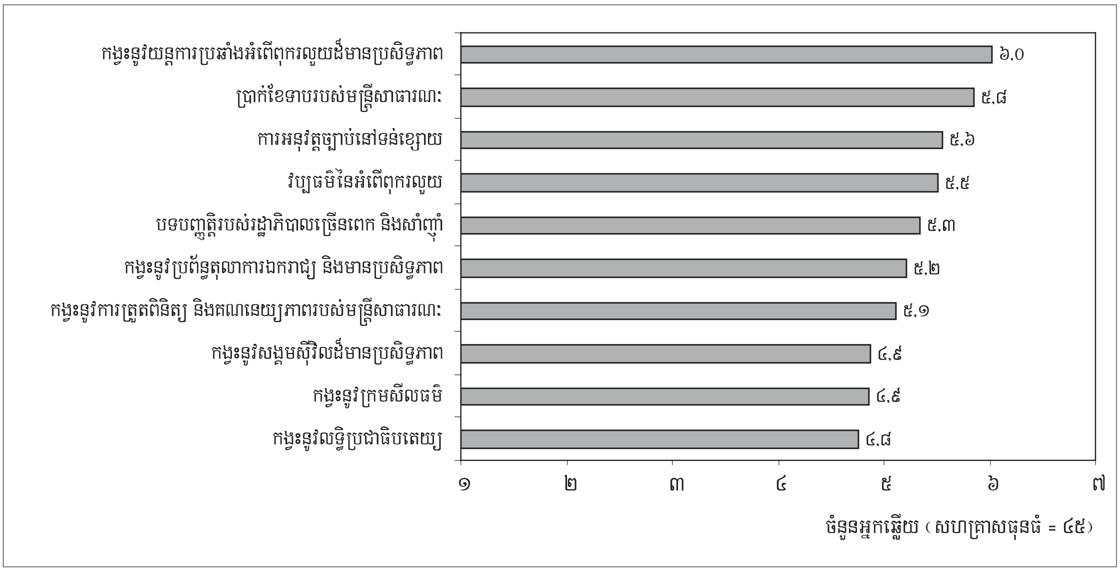

ប្រភពៈ *វ.ស.ក. ការស្ទង់មតិលើការវាយតម្លៃអំពើពុករលួយក្នុងវិស័យឯកជននៅកម្ពុជា - មេសា ២០០៦*

បើទោះជាមានលំដាប់ខុសគ្នានៃមូលហេតុចំបងៗនៃអំពើពុករលួយក្តី ក៏គម្លាតទាំងនោះមិនជាសូវខុសគ្នាប៉ុន្មានឡើយ ។ ដូច្នេះ យើងអាចសន្និដ្ឋានបានថា ក្នុងចំណោមមូលហេតុនៃអំពើពុករលួយក្នុងវិស័យឯកជនខាងលើនេះ (កម្រិតលើសពី ៤) មូលហេតុចំបងនៃអំពើពុករលួយក្នុងវិស័យឯកជនមាន ប្រាក់ខែទាបរបស់មន្ត្រីសាធារណៈ ប្រព័ន្ធតុលាការមិនឯករាជ្យ និងគ្មានប្រសិទ្ធភាព យន្តការប្រឆាំងអំពើពុករលួយគ្មានប្រសិទ្ធភាព វប្បធម៌នៃអំពើពុករលួយ និងការអនុវត្តច្បាប់នៅទន់ខ្សោយ ។

ចម្លើយជារួមមួយរបស់អ្នកចូលរួមក្នុងក្រុមពិភាក្សាមីក្រូសហគ្រាស និងសហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យមគឺថា ប្រាក់បៀវត្សរ៍ទាបរបស់មន្ត្រីសាធារណៈជាមូលហេតុដ៏ចំបង។ សហគ្រិនមីក្រូសហគ្រាសក្នុងខេត្តកំពង់ចាមនិយាយថា *"មន្ត្រីមានប្រាក់ខែទាប ដូច្នេះពួកគេត្រូវតែរកកំរៃក្រៅផ្លូវការដើម្បីទ្រទ្រង់ជីវភាពរបស់ខ្លួន"*។ មីក្រូសហគ្រាស សហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យមក៏បានបង្ហាញទស្សនៈដូចគ្នាដែរថា មន្ត្រីសាធារណៈខ្វះខាតក្នុងការទ្រទ្រង់ការចំណាយប្រចាំថ្ងៃរបស់ពួកគេ ដូច្នេះពួកគេគ្មានជម្រើសអ្វីក្រៅពី ពុករលួយនោះទេ ។

ក្រៅពីប្រាក់បៀវត្សរ៍របស់មន្ត្រីសាធារណៈ មូលហេតុនៃអំពើពុករលួយនៅក្នុងវិស័យឯកជនផ្សេងៗទៀតមានៈ វប្បធម៌នៃអំពើពុករលួយដែលការបង់ចំណាយក្រៅផ្លូវការបានក្លាយទៅជាទំលាប់អាក្រក់មួយ

នៅក្នុងសង្គម ការអនុវត្តច្បាប់នៅខ្សោយ បក្សពួកនិយម និងប្រព័ន្ធនៃភាពជាចៅហ្វាយដែលមន្ត្រីថ្នាក់ទាបត្រូវផ្តល់ប្រាក់ឱ្យទៅចៅហ្វាយដើម្បីអាចរក្សាតំណែងរបស់ខ្លួន។ អ្នកឆ្លើយតបបានប្រៀបធៀបស្ថានភាពអំពើពុករលួយទៅនឹងសុភាសិតខ្មែរថា *"ទន្សោងគោព្រៃរកស៊ីជើងភ្នំ តូចស៊ីដោយតូច ធំស៊ីដោយធំ រកស៊ីជើងភ្នំ ផឹកទឹកជងអូរ"* ដែលត្រូវបានសំដៅដល់ប្រព័ន្ធនៃភាពជាចៅហ្វាយនេះ។

មន្ត្រីសាធារណៈស្ទើរតែទាំងអស់ ដែលត្រូវបានធ្វើសម្ភាសន៍យល់ស្របលើមូលហេតុ ដែលបានលើកឡើងទាំងអស់នេះ។ ប៉ុន្តែ មន្ត្រីសាធារណៈបានយល់ឃើញថា ប្រាក់បៀវត្សរ៍ទាប គឺជាមូលហេតុដ៏ចំបងដែលធ្វើឱ្យពួកគាត់ប្រព្រឹត្តអំពើពុករលួយ។ មន្ត្រីម្នាក់និយាយថា *"នៅពេលកំពុងធ្វើដំណើរ បើយើងស្រេកទឹក យើងត្រូវតែផឹកទឹក បើទោះជាទឹកនោះល្អ ឬមិនល្អក្តី។ ប៉ុន្តែ ប្រសិនបើយើងមិនស្រេកទេ យើងនឹងមិនផឹកទេ"*។

ទន្ទឹមពេលដែលមន្ត្រីរាជការទទួលកំហុសរបស់ពួកគេនៅក្នុងការទទួលសំណូកពីសហគ្រិន ពួកគេមានពេលខ្លះលើកឡើងថាមានការឃុបឃិតគ្នារវាងវិស័យឯកជន និងមន្ត្រីរាជការ ដោយនិយាយថា *"ទះដៃម្ខាងវាមិនឮទេ"*។ ការឃុបឃិតគ្នានេះ ជាញឹកញាប់អាចកើតមាននៅពេលដែលវិស័យឯកជនបានប្រព្រឹត្តកំហុស ឬក៏ធ្វើសកម្មភាពដែលជាប់ទាក់ទងទៅនឹងអំពើខុសច្បាប់រឺក្រៅផ្លូវការ ឬមិនបានអនុវត្តតាមបទបញ្ញត្តិ ឬច្បាប់ ការគេចពន្ធ...។ល។ នៅក្នុងករណីនេះ ឈ្មួញចាំបាច់ត្រូវចំណាយក្រៅផ្លូវការទៅអោយមន្ត្រីរាជការដើម្បីពួកគាត់ជួយសម្រួល។

លើសពីនេះទៅទៀត ការជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងច្បាប់ និងបទបញ្ញត្តិនានា ត្រូវបានចាត់ទុកថាជាមូលហេតុសម្រាប់ឱ្យមានការចំណាយក្រៅផ្លូវការ។ ជាធម្មតា ឈ្មួញមិនមានពេលគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់បែបបទការិយាធិបតេយ្យដែលស្មុគស្មាញនោះទេ។ ហើយឈ្មួញខ្លះ មានបំណងចង់ជៀសវាងនូវការកំហិតពេលវេលានៃដំណើរការតាមបែបផ្លូវការដែលមាន ឧទាហរណ៍អាជ្ញាប័ណ្ណអាជីវកម្ម ដូចនេះពួកគេស្វះស្វែងរកជំនួយពីមន្ត្រីរាជការ។ មន្ត្រីរាជការជាច្រើនទទួលស្គាល់នូវការជួយឈ្មួញ ដែលជាថ្នូរនឹងប្រាក់ជាទូទៅសម្រាប់ថ្លៃសាំង ទឹកតែ អាហារពេលព្រឹក ,,, ប៉ុណ្ណោះ។